

M 5952

Reg. No. :

Name :

VI Semester B.A. Degree (CCSS-Reg./Supple./Improv.) Examination, May 2014

Core Course in Sanskrit

6B11 SKT : SANKHYA AND ARTHASASTRA

Time : 3 Hours

Max. Weightage : 30

Instruction : Answers should be written in Sanskrit. In writing Sanskrit Devanagari script should be used.

- I. 1) कोष्ठात् समुचितमुत्तरमादायलिखत : (Weightage 1 for each set) (3x1=3)
- a) आनुश्रविक इत्यस्य कोऽर्थ ?
(व्याकरणम्, उपनिषत्, वेदः)
 - b) प्रदीपवच्चार्थतो वृत्तिः-कस्य ?
(पुरुषस्य, गुणस्य, महतः)
 - c) अहङ्कारात् कतिविधः सर्गः प्रवर्तते ?
(एकादशकः, पञ्चकः, द्विकः)
 - d) मोहस्य कति भेदाः ?
(अष्टौ, अष्टादश, द्वादश)
- 2) a) अनुमानादपि असिद्धं _____ सिद्धं भवति ।
(आप्तागमात्, उपमानात्, प्रत्यक्षात्)
- b) उपष्टम्भकं चलञ्च _____ इष्टम् ।
(तमः, रजः, धर्मः)
- c) भोक्तृभावात् कैवल्यार्थं प्रवृत्तेश्च कः अस्ति ?
(ईश्वरः, सत्, पुरुषः)
- d) त्रैगुण्यविपर्ययाच्च किं सिद्धम् ?
(पुरुषैकत्वम्, पुरुषबहुत्वम्, प्रकृतिभिन्नत्वम्)

P.T.O.

3) a) कारु कुशीलवकर्म कस्य धर्मः ?

(क्षत्रियस्य, ब्राह्मणस्य, शूद्रस्य)

b) योगात् _____ विद्यासामर्थ्यम् ।

(ज्ञानम्, दण्डः, आत्मवत्ता)

c) तमाचार्य शिष्यः भृत्यः _____ चानुवर्तेत् ।

(पितरं इव, राजानमिव, स्वामिनमिव)

d) कर्षको वृत्तिकीर्णः प्रज्ञाशौचयुक्तः _____

(उदास्थितः, गृहपतिकः, कापटिकः)

II. चतुर्णामुत्तरं एकैकेन वाक्येन लिखत : (Weightage 1 for each)

(4x1=4)

4) तद्विपरीतः श्रेयान् कुतः ?

5) अव्यक्तलक्षणं किम् ?

6) अव्यक्तं कथं कारणं भवति ?

7) कर्तेव भवत्युदासीनः कदा ?

8) उभयोः संयोगः किमर्थः ?

9) तस्मादपि षोडशकात् किं जायते ?

III. पञ्चानामुत्तरं वाक्येन वाक्याभ्यां वा लिखत : (Weightage 1 for each)

(5x1=5)

10) कानि संहृत्य इदमर्थशास्त्रं कृतम् ?

11) कौटल्यपक्षे कति विद्या, भवन्ति काश्च ताः ?

12) वेदान्तानि कानि ?

13) गृहस्थस्य धर्मः कः ?

14) इन्द्रियजयं कथं कार्यम् ?

15) उपधा भेदान् लिखत ।

16) दूतस्य किं कर्म ?

IV. त्रयाणामुत्तरं एकैकया खण्डिकया लिखत : (Weightage 2 for each)

(3x2=6)

17) अनुमानभेदान् सलक्षणं दर्शयत ।

18) पञ्चविंशति तत्त्वानि कानि ?

19) सत्कार्यवादं विवृणुत ।

20) पुरुषोऽस्ति इति कथं वर्णयते ?

21) गुणत्रयं विवृणुत ।

V. द्वयोः उत्तरं विस्तरेण प्रतिपादयतः (Weightage 2 for each)

(2x2=4)

22) राजपुत्राः कथं अध्यापयितव्याः ?

23) राज्ञः दिनचर्या विशदयत ।

24) उपधाभेदान् सोदाहरणं लिखत ।

25) परविषये कृत्याकृत्यपक्षोपगृहान् विशदयत ।

VI. द्वे उत्तरयत : (Weightage 4 for each)

(2x4=8)

26) दर्शनेषु सांख्यस्य वैशिष्ट्यं लिखत ।

अथवा

यथाग्रन्थं सृष्टि क्रमं विवृणुत ।

27) राजपुत्ररक्षणं कथं वर्णितम् ।

अथवा

मन्त्रिपुरोहितोत्पत्तिमधिकृत्य वर्णयत ।